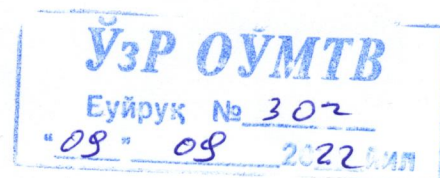

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар
бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат иктисодиёт университети;

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2022 йил «21» 08 даги 5 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2022 йил «09» 09 даги 302 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рақамсига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи.....	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.....	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи	4
1.2.1. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	4
1.2.2. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	4
1.2.3. 60410100 – Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4. 60410100 – Бухгалтерия ҳисоби ва аудит (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	5
2. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....	6
2.1. Умумий компетенциялар.....	6
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	9
Келишув варағи.....	10

1. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртки таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кундузги таълимда бакалаврият дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси.

1.1.1. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби **60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича)** таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;
- таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;
- бакалаврият битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;
- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;
- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;
- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;
- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;
- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг она-оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) – иктисодиёт соҳасидаги йўналиш бўлиб, у Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, Ўзбекистон Республикасида рўйхатга олинган юридик шахслар фаолиятининг барча йўналишлари, иктисодий-ҳуқуқий ва ташкилий асослари, фаолият тамойиллари, ликвидлилиги ва тўлов қобилиятини таъминлаш билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.

1.2.2. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, Ўзбекистон Республикасида рўйхатга олинган юридик шахслар, уларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳамда ундан ташқарида жойлашган шўъба корхоналари, ваколатхоналари, филиаллари ва бошқа таркибий бўлинмалари ҳамда юридик шахс ташкил этмасдан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи шахслар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, шунингдек норизидентларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги ваколатхоналари, филиаллари

ва таркибий бўлинмалари, илмий, техникавий ва технологик масалалар билан боғлиқ академик, илмий тадқиқот ва муассаса ташкилотлари, ўрта махсус таълим тизими муассасалари ва бошқа конун ҳужжатларида белгиланган тартибдаги ҳисоб юритиш жараёнлар мажмуаси.

1.2.3. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- молиявий-иқтисодий;
- ҳисоб, таҳлил ва назорат;
- ташкилий-бошқарув фаолияти;
- илмий-тадқиқот фаолияти;
- педагогик (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида);
- тадбиркорлик.

1.2.4. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси куйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Молиявий-иқтисодий фаолиятда:

- Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, Ўзбекистон Республикасида рўйхатга олинган юридик шахслар фаолияти ва у билан боғлиқ бўлган Ўзбекистон Республикаси конунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни билиши ва улардан ўз фаолиятида фойдалана олиш:

- бизнес-режаларни кўриб чиқиш ва лойиҳа самарадорлигини баҳолаш;
- молия бозорида воситачилик қилиш;
- мижозларнинг тўловга қобилитини баҳолаш усулларини қўллаш;
- Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ҳамда юридик шахслар соҳасини ривожлантириш йўналишларини белгилаш;
- Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ташкилотларининг молиявий барқарорлигини ошириш ва уни ривожлантириш йўлларини ишлаб чиқиш.

Ҳисоб, таҳлил ва назорат фаолиятида:

- бухгалтерия ҳисоби ва аудит соҳасидаги маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш усулларини билиш;
- ҳисоб маълумотларини таҳлил қилиш ва умумлаштириш;
- бухгалтерия ҳисоби ва аудит тизими фаолиятини халқаро амалиёт мезонлари, меъёрлари ва талаблари асосида таҳлил қилиш;
- бухгалтерия ҳисоби ва аудит тизимидаги кўрсаткичлар динамикаси ва ўзгариш тенденцияларини таҳлил қилиш;
- бухгалтерия ҳисоби ва аудит фаолиятига доир молиявий ва статистик ҳисоботларини тузиш ҳамда уларни таҳлил қилиш;
- бухгалтерия ҳисоби ва аудит хизматларини кўрсатишда дастурий комплекслардан фойдаланиш.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- бухгалтерия ҳисоби ва аудит тизимида корпоратив бошқарув тартиб ва тамойилларини билиш;
- молия-банк тизимида доир конунчиликка мувофиқ бошқарув мезонларини англаган бўлиш;
- бухгалтерия ҳисоби ва аудитни тўғри ташкил қилиш ва самарали бошқаришни амалга ошириш;

- бухгалтерия ҳисоби ва аудит тизимида молиявий бошқарув ва ходимларни бошқариш стратегияларини билиши ва амалиётда қўллай олиш;
- бухгалтерия ҳисоби ва аудит фаолиятидаги муаммоларни ечимларини амалиётга татбиқ этиш;
- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;
- бухгалтерия ҳисоби ва аудит соҳасининг халқаро ҳамда миллий мослигини мониторинг қилиш.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- тасдиқланган давлат таълим стандартлари, малака талаблари ва ўқув-услубий материаллардан фойдаланган ҳолда умумий ўрта ва касб-ҳунар таълими муассасаларида бухгалтерия ҳисоби, таҳлил, аудит ва молиявий-иқтисодий фанларидан таълим бериш;
- илмий-тадқиқот ишларини амалга оширишда соҳа хусусиятларидан келиб чиқиб, ноанъанавий услубларни қўллай олиш;
- интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- тадқиқот мавзуси доирасида илмий-амалий маълумотларни йиғиш, таҳлил қилиш ва уларни тизимлаштириш;
- илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида (тайёрланганлик профилига мос равишда) касбий фаолият масалаларини ечиш;
- интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- илмий тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;
- тадқиқот натижалари ва ишланмаларни татбиқ этиш.

Педагогик фаолиятида (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими тизимида):

- умумий ўрта, ўрта махсус касб-ҳунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича иқтисодий фанлардан назарий-амалий машғулотларни ўтказиш;
- ўқув жараёнини ташкил этишга кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок қилиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик таъминотни шакллантириш, тузиш ва уларни татбиқ этиш;
- мустақил таълим ва ижодий ёндашув асосида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасида ўз салоҳиятини узлуксиз равишда ошириб бориш.

Тадбиркорлик фаолиятида:

- янги бизнес-лойиҳаларни шакллантириш ва амалга ошириш;
- бизнесни ташкил этиш, бизнес-режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.

2. 60410100 – “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” (тармоқлар ва соҳалар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида

фойдалана билиш;

- ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;

- математиканинг чизикли алгебра, математик анализ, дифференциал ва интеграл ҳисоб ҳамда дифференциал ва чекли айирмалар тенгламалар ёрдамида ижтимоий-иқтисодий соҳада қўлланилаётган моделларни тизимли ўрганишни таҳлил қилиш ва баҳолаш;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тасаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- иқтисодий категория ва қонунлар, иқтисодий жараён ва ҳодисалар моҳиятини тушуниш, иқтисодиётни бозор тамойиллари асосида ислоҳ қилиш механизмларини билиши;

- микроиқтисодиётнинг асосий категориялари, макроиқтисодий кўрсаткичлар, уларни ҳисоблаш орқали пул-кредит, бюджет-солик ва ташки иқтисодий сиёсатни амалга ошириш юзасидан қўникмаларини шакллантириши;

- менежмент асосларини билиши, функция, усл ва тамойилларини чуқур ўрганиши, қарорларни қабул қилиш ва улар ижроси назоратини олиб бориши, бозор ва унга ҳос қонунлар ва ҳаттарларни, рақобат муҳитини таҳлил қилиш ва баҳолаш қўникмаларига эга бўлиш;

- иқтисодий объектлар ва жараёнларнинг миқдорий ўзаро боғлиқлигини математик ва статистик методлар ҳамда моделлар ёрдамида ўрганиши;

- бизнес жараёнларини моделлаштириш, бизнес юритишнинг иқтисодий ва ижтимоий шароитларини баҳолаш, янги бозор имкониятларини аниқлаш ва янги бизнес моделларини шакллантиришни билиш;

- бухгалтерия ҳисобининг асосий принциплари ва стандартлари, усуллари юзасидан тасаввурга эга бўлиши, ҳисоб сиёсатини юритиш ва молиявий ҳисоботни тузиш қўникмаларига эга бўлиши;

- иқтисодиёт субъектларининг молиявий ҳолатини таҳлил қилиш ҳамда молиявий кўрсаткичларини аниқлаши;

- суғуртанинг мазмун-моҳияти, шакллари, суғурта фаолияти классификатори ва суғуртанинг норматив асослари, риск трансфери ва трансформацияси ҳамда қоплама тўловчи бўйича суғурта бозори субъектлари фаолиятининг назарий ва амалий жиҳатларини билиши;

- солик турлари ва уларни ҳисоблаш усулларини билиши;

- аудиторлик текширувини ўтказиш усулларини билиши ҳамда аудиторлик ҳулосаси ва ҳисоботини тузиши;

- молиянинг мазмун-моҳияти, молиявий муносабатларни самарали ташкил этишнинг назарий-амалий жиҳатлари ва уларни бошқариш усулларини билиши;

- пул ва банк назарияси, амалиёти ва тадрижий ривожланиш босқичлари ҳамда истикболини марказий банк ва тижорат банкларининг функционал мақсади ва ташкилий тузилишини билиши, актив ва пасив банк операцияларини қўллай олиши;

- бухгалтерия ишининг назарий, амалий асосларини билиши, бухгалтерия фаолиятини ташкил этиш ва тартибга солиш, ресурсларни жалб қилиш ва уларни жойлаштириш, молиявий ҳисоботларни таҳлил этиш ва уни баҳолаш бўйича малакага эга бўлиш, хўжалик юритувчи субъектларда бухгалтерия ҳисоби ва аудитини ташкил этиш, бухгалтерия операцияларини ҳисобга олиш ва ҳисоб-китоб ишларни юритишни, хўжалик юритувчи субъектларининг бухгалтерия ҳисоботларини тузиш ва уларни таҳлил этишни билиши;

- молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари асосида корхоналарнинг молиявий ҳисоботларини тайёрлаш ва уларни халқаро аудит стандартлари асосида текширишнинг назарий ва амалий жиҳатларини билиши;
- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

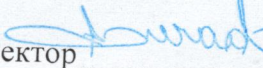
Таянч сўзлар:

бухгалтерия ҳисоби предмети, бухгалтерия ҳисобининг объектлари, бухгалтерия ҳисобида баҳолаш, бухгалтерия ҳисобининг счётлари, ҳўжалик жараёнлари, таъминот, ишлаб чиқариш, сотиш жараёнлари, ҳужжатлаштириш, инвентаризация, икки ёқлама ёзув, баланс, ҳисобот, актив, пассив, дебет, кредит, сальдо, сторно, асосий восита, номоддий актив, амортизация, иқтисодий таҳлил, иқтисодий таҳлилнинг объекти ва субъектлари, иқтисодий таҳлил предмети, иқтисодий таҳлил усуллари, иқтисодий таҳлил принциплари, иқтисодий таҳлил турлари, самарадорлик, молиявий ҳолат ва молиявий натижа, баланс ликвидлиги, молиявий барқарорлик, тўлов қобилияти, рентабеллик, пул оқимлари, ҳусусий капитал, ҳисобот, аудит, аудиторлик фаолияти, аудитнинг профессионал хизматлари, ташқи аудит, ички аудит, аудиторлик ҳулосаси, аудиторлик ҳисоботи, аудиторлик далиллар, таҳлилий амаллар, аудиторлик танлаш, аудитор малака сертификати, аудитнинг ахлокий талаблари, аудиторлик таваккалчилиги, ички назорат тизими, муҳимлик даражаси, молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари, халқаро аудит стандартлари.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Тошкент давлат иқтисодиёт университети

Ректор К. Шарипов

202_ йил « ____ » ____

КЕЛИШИЛДИ:

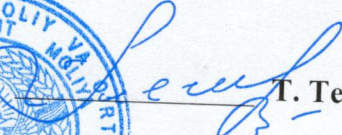
Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимини
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор Ш.У. Якубов

202_ йил « ____ » ____

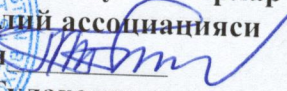

Тошкент молия институти

Ректор Т. Тешабоев

202_ йил « ____ » ____

Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерлар
ва аудиторлар Миллий ассоциацияси
Кенгаш Раиси М.Тулаходжаева

202 йил « ____ » ____

М.Ў.

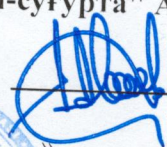

Ўзбекистон Республикаси Аудиторлар
Палатаси
Кенгаш Раиси Н.Каримов

202 йил « ____ » ____

"Кафил-суғурта" АЖ,

Бошқарув раиси Ф.Артиков

202 йил « ____ » ____

М.Ў.

